

EESTI AJALUGU 1920 – 1940 (VASTUSED)
ESITATUD ON EELDATUD VASTUSED. HINNATAKSE TÄISPUNKTIDEGA
Avatud küsimuste korral lähtuge õpilase loogikast.

1. Vastake küsimustele Eesti Vabariigi põhiseaduste kohta.
Kirjutage vastused tabeli vastavatesse lahtritesse.

12p./

	Esimene	Teine	Kolmas
Kes koostas põhiseaduse	Asutav Kogu	vabadussõjalased	Rahvuskogu
Millal põhiseadus jõustus (aasta)	1920	1934	1938
Kui oli riigipea ametikoht määratletud, siis kuidas riigipead nimetati	-	riigivanem	president
Milline oli Riigikogu ülesehitus	1- kojaline	1- kojaline	2- kojaline ülemkoda: Riiginõukogu alamkoda: Riigivolikogu

2. Vastake küsimustele Eesti Vabariigi välispoliitika kohta

13p. /

- 1) Dateerige Tartu rahulepingu sõlmimine **02.02.1920 (1p.)**
- 2) Eesti Vabariigi delegatsiooni esimees oli **Jaan Poska (1p.)**
- 3) Nõukogude Venemaa delegatsiooni esimees oli **Adolf Joffe (1p.)**
- 4) Rahulepingu tingimused
 poliitikas: **riigipiiri fikseerimine ja Eesti Vabariigi de iure tunnustamine Nõukogude Venemaa poolt (2 p.)**
 majanduses: **15 miljonit kuldrubla Vene kullavarudest ja soodsad majanduslepingud; võlgade tühistamine (2 p.)**
 kultuuri ja ühiskonnaelus: **kultuurivarade tagastamine Eestile ja Eesti rahvastiku arvuline kasv (Venemaal viibivad eestlased võivad tagasi pöörduda – optandid) (2 p.)**
- 5) Eesti Vabariigi poliitiline juhtkond teostas riigi julgeoleku kindlustamiseks järgmisi samme:
 1921- **de iure tunnustus Euroopa riikidelt ;Rahvasteliitu vastuvõtmine (1p.)**
 1923- **Eesti- Läti kaitselinepakt (1p.)**
 1932- **mittekallaletungipakt Nõukogude Liiduga (1p.)**
 1938- **neutraliteedi väljakuulutamise (1p.)**

3. Kes Eesti poliitikutes on olnud järgmistel ametikohtadel ?

5p. /

Peaminister, kes määrati ametisse pärast K. Pätsi saamist presidendiks, triumviraadi liige – **K.Eenpalu**

Peaminister, kes määrati ametisse 1940.a. juunis NL valitsuse nõudmisel – **J. Vares**

Viimane EV peaminister 1940.a. – **J. Uluots**

Kes nimetatud isikutest esitas ise tagasiastumispalve ja töötas Eesti Fosforiidi peadirektorina Maardus, suri Kirovi oblastis vangilaagris 1942.a. – **K.Eenpalu**

Kes nimetatud isikutest oli surmani 1946. aastal ENSV Ülemnõukogu esimees- **J. Vares**

4. Võrrelge Eesti Vabariigi haldusjaotust 1939. ja 2007. aastal **3p./**
Nimetage maakonnad, mida ei olnud 1939. aastal .

Kõik õiged 3p., 3-4 õiget 2p., 2 õiget 1p.

Põlvamaa, Hiiumaa, Jõgevamaa, Raplamaa ja Virumaa kaheks maakonnaks jaotatuna - Ida-Virumaa, Lääne-Virumaa

5. Vastake küsimustele vabadussõjalaste liikumise kohta **10p./**

- 1) Miks tekkis vabadussõjalaste liikumine – **sise- ja majanduspoliitiline kriis (1p.)**
- 2) Mida tähendab lühend EVKL – **Eesti Vabadussõjalaste Kesklit (1p.)**
- 3) Nimetage kaks tuntumat vabadussõjalaste liidrit – **A. Larka ja A. Sirk (2p.)**
- 4) Kumb liidritest eelistas pärast ülikooli lõpetamist advokaadipraksist ja pidi saama vabadussõjalaste võidu korral parlamendivalimistel peaministriks ? **A. Sirk (1p.)**
- 5) Loetlege 3 vabadussõjalaste liikumisele iseloomulikku tunnust: **uue põhiseaduse vastuvõtmine, rahvusühtsuse propageerimine, kutsekodade eelistamine poliitilistele erakondadele (3p.)**
- 6) Nimetage ja dateerige kaks sündmust, mis tähistavad vabadussõjalaste liikumise lõppu - **12. 03. 34 riigipöörde järel kehtestatud üleriigiline kaitseseisukord ja vabadussõjalaste juhtide arreteerimine ööl vastu 08.12.35 ja kohtuprotsess (2p.)**

6. Millist sündmust on seletatud, dateerige ja lisage seda läbi viinud võtmeisik. **9p./**

seletus	mõiste	aasta	võtmeisik
Riigi maksebilansi tasakaalustamine riiklike kulutuste kärpimise, sisseveo piiramise, ekspordi suurendamise, põllumajanduse eelisarendamise ja ümberstruktureerimisega- uus majanduspoliitika	uus majanduspoliitika	1924	rahandusminister Otto Strandman
Uue rahaühiku krooni (=100 marka) kehtestamine, mis oli seotud Rootsi krooniga	rahareform	1928	rahandusminister Leo Sepp
krooni väärtuse vähendamine 35% võrra	devalvatsioon	1933	riigivanem Jaan Tõnisson

7. Lugege katkend ja vastake küsimustele.(3p.)

Tema koht Eesti muusika ajaloos on auväärne. Orel- ja koorikontsertidega kasvatas ta mitmes põlvkonnas huvi muusika vastu. Sedasama saavutasid tema muusikatunnid koolides ja kodus.

Tema loominguline pärand sisaldab üle 200 koorilaulu. Tema lõi " Meeste laulu", mis kujunes meeskooride hümniks. Laulu- ja tantsupidude repertuaar oleks mõeldamatu ilma " Tuljaku" esitusega.

- 1) Keda katkend kirjeldab? **Miina Härma (Hermann)**
- 2) Millises kõrgemas muusikaõppeasutuses omandas nimetatud isik muusikalise hariduse? **Peterburi Konservatooriumis**
- 3) Miks loobus nimetatud isik oma saksapärasest perekonnanimest ja võttis uue nime 1935. aastal? **nimede eestistamine**

8. E.Viiralt oli üks tuntumatest Eesti Vabariigi kunstnikest.Millised väited sobivad ? Kirjutage vastav täht tabelisse. **4p./**

	E. Viiralt
eluaastad	B-1898 Peterburi kubermang-1954 Pariis
õpingupaigad	C- Tallinna Kunsttööstuskool, Pallas Tartus, Dresden

lemmikteemad	E- portreed, eksootilised loomad, maastikud
osalemine Eesti kunstielus	H- ei osalenud aktiivselt Eesti kunstielus

9. Sport Eesti Vabariigis. 4p./

- 1) Millisel spordialal võitis Kristjan Palusalu 1936. a. olümpiamängudel 2 kuldmedalit? **maadlus**
- 2) Millises linnas toimusid 1936. aastal olümpiamängud? **Berliinis**
- 3) Nimeta veel 2 ala, milles Eesti sportlased olümpiamedaleid saavutasid? - **maraton, kümnevõistlus, poks** (2p. kui on nimetanud 3 spordiala, 1p. kui 2-1 ala)

10. Lõpetage laused Eesti Vabariigi hariduselu kohta 11 p./

- 1) Eesti koolikorralduse aluspõhimõtte oli **ühtluskool**
- 2) Tartu Ülikoolis oli õppekeel eesti keel alates aastast **1919**
- 3) Tartu Ülikooli kõrval tegutsesid Eesti Vabariigis järgmised riiklikud kõrgemad õppeasutused:
**Tallinna Tehnikaülikool,
Riigi Kõrgem Kunsttööstuskool,
Tallinna Konservatoorium,
Kõrgem Lavakunstikool ja
Kõrgem Sõjakool**
- 4) Tartu ülikooliga olid seotud järgmised tuntud teadlased:
Eesti keeleteadlaste patriarh, õigekeelsuse korrastaja - **J. V. Veski**
Rektor, usuõpetuse metoodika ja uue aine - usulise rahvateaduse väljatöötaja - **J. Kõpp**
Neuroloogiaprofessor, närvikliiniku rajaja - **L Puusepp**
Tähetorni astronoom- observaator - **E. Öpik**

11. Leidke loetelust ühine ja erinev Konstantin Pätsi ja Jaan Tõnissoni tegevuses.

Kirjutage vastav täht tabelisse.

14p./

K. Päts	ühine	J. Tõnisson
A - Vabadusristi I liigi I järgu ja III liigi I järgu kavalaer	C - Tartu ülikooli õigusteaduskond	B - Eesti Üliõpilaste Seltsi liige
H- Teataja väljaandmine	K - Eesti Maanõukogu liige	I - Postimehe toimetamine
E - EV president	D - Eesti Ajutise Valitsuse minister	F - Eesti delegatsiooni juhtimine Rahvasteliidus
	G - Eesti Asutava Kogu liige	
	J - riigivanem	

Nimetage veel kolm riigivanemat

F. Akel, A. Birk, K. Eenpalu, J. Jaakson, J. Kukk, A. Piip, A. Rei, J. Teemant, O. Strandman

12. Leidke fotodele õiged allkirjad. Kirjutage vastav täht foto juurde.

12p./

- A Meeleavaldus Tallinnas Vabaduse väljakul
- B Punaarmee sissemarss
- C Valimispropaganda
- D Toetusmeeleavaldus Tallinnas Vabaduse väljakul

Nimetage ja dateerige sündmused Eesti ajaloos, mida fotod illustreerivad.

	sündmus	daatum
A	juunipööre, uue valitsuse moodustamine	21.06.1940
B	1. Baaside leping 2. Nõukogude vägede sissemarss	28 .09.1939 18 .10. 1939

C	Riigivolikogu valimised	14.-15. 07.1940
D	ENSV vastuvõtmine NL koosseisu	06.08.1940

D

B

A

C